

**Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta aplikovaných věd
Katedra informatiky a výpočetní techniky**

KIV/NET

Ray-tracing

1. Zadání úlohy

Vytvořte programové jádro pro software renderující scénu metodou sledování paprsku (viz rychlý nástin).

Navrhněte vhodné datové struktury pro následující prvky programu:

- paprsek
- obecný objekt scény
- nejméně dva konkrétní objekty scény (koule, plocha)
- zdroj světla
- scéna (sdružuje objekty, světla a kameru)
- kamera (generuje paprsky a výsledný obraz)
- Umožněte uložení a načtení souboru se scénou (navrhněte formát takového souboru) a výpočet obrazu scény do souboru. Implementujte všechny potřebné metody. Jako výstup postačí textový soubor s čísly reprezentujícími hodnoty jasu jednotlivých pixelů vypočteného obrazu (stačí intenzitní úrovně, rozlišení barvy není nutné).

2. Úvod

„Sledování paprsků (z anglického ray tracing) je metoda **renderování** (výpočtu a zobrazení) **3D počítačové grafiky**; přesněji řečeno metodou **globálního osvětlení**. Na rozdíl od běžného života, kdy se **paprsky** pohybují od zdroje, **odráží** se a **lámou**, až se nakonec střetnou s okem pozorovatele, zde paprsky vycházejí z kamery. To protože ze zdrojů světla vychází nekonečné množství paprsků a nedalo by se v rozumném čase spočítat, které dopadnou na **pixels** plátna, přes které se oko dívá. Tuto techniku používají například **počítačové programy POV-Ray** nebo **Blender**.“[1]

Naším úkolem bude:

- Definovat kameru pomocí vhodných parametrů tak, aby ji bylo možné libovolně umístit a natočit v prostoru
- V prostoru umístit zdroj světla
- Implementovat podporu základních těles (koule a plocha)
- Pro každý pixel vystřelte pouze jeden paprsek pro zjištění vystínované barvy zasaženého tělesa a druhý paprsek pro výpočet stínu
- Umožnit uživateli uložení vyrenderovaného obrázku
- Uložit scénu do souboru
- Volitelně: přidat více těles, umožnit vlastnosti objektů (např. průhlednost)

3. Známé metody

Pseudokód Raytracingu[1]:

```
Pro každý pixel v obraze
{
    Vytvoř paprsek mířící z oka skrze pixel roviny, kterou renderuješ
    Inicializuj NejblížešIT na NEKONEČNO a NejblížešIObjekt na ŽÁDNÝ

    Pro každý objekt ve scéně
    {
        Jestliže paprsek protíná tento objekt
        {
            Jestliže je vzdálenost protnutí t menší než NejblížešIT
            {
                Nastav NejblížešIT na vzdálenost protnutí t
                Nastav NejblížešIObjekt na tento objekt
            }
        }
    }

    Jestliže je NejblížešIObjekt roven ŽÁDNÝ
    {
        Vyplň tento pixel barvou pozadí
    }
    Jinak
    {
        Vyšli stínový paprsek ke každému zdroji světla (zjištění zdali je ve stínu pro difuzní a spekulární složku)
        Jestliže je povrch objektu odrazivý, vytvoř odražený paprsek (rekurze)
        Jestliže je povrch objektu průhledný, vytvoř refrakční paprsek (lom světla, rekurze)
        Použij NejblížešIObjekt a NejblížešIT k výpočtu stínovací funkce (barva objektu)
        Vyplň tento pixel výslednou barvou stínovací funkce
    }
}
```

Phongovo stínování(anglicky Phong shading)[2]: je soubor technik používaných v počítačové grafice. Tyto techniky zahrnují především model odrazu světla z povrchu materiálu (Phongovo osvětlení) a odhad barvy pixelu založený na interpolaci normály povrchu (Phongova interpolace, obvykle označována per-pixel).

4. Navrhovaná modifikace, metoda

Raytracing samotný má strukturu velice podobnou uvedenému pseudokódu.

Struktura - Kamera

Nutné definice pro kameru jsou pozice kamery, směrový vektor, a vektor směrem nahoru. V konstruktoru jsem si dopočítal vektor doprava, tak že vektor doprava je rovný $-1 * (\text{nahoru} \times \text{směr})$.

Struktura - Světlo

Bodové světlo je nadefinováno svojí polohou, barvou (vždy bílá) a intenzitou.

Struktura - Koule

Koule je dána středem (S) a průměrem (R). Dále má parametry barva, vlastnosti a index lomu.

Výpočet průsečíku (viz také [3]): Nejříve musíme mít splněnou podmínku, že směrový vektor je normalizovaný, potom koeficient $a=1$. Poté si vypočítáme koeficient $b = 2 \cdot \vec{s}^T (X_A - X_S)$, kde $(X_A - X_S)$ je poloha počátku paprsku mínus poloha středu koule. Koeficient $c = (X_A - X_S)^T \cdot (X_A - X_S) - r^2$. Pokud diskriminant $d = b^2 - 4 \cdot a \cdot c$ je větší než nula, pak průsečík s koulí existuje. Parametr t_1 je $t_1 = (-b - \sqrt{d})/2$ a parametr t_2 má předpis $t_2 = (-b + \sqrt{d})/2$. Ten parametr, který je menší, ale větší než 0, je parametr který použijeme. Ke zjištění bodu průsečíku použijeme rovnici: $\text{Prusecik} = X_A + t \cdot \text{směr paprsku}$. Normála ve zjištěném průsečíku je rovna $\text{normala} = 2 \cdot (\text{Prusecik} - X_S)$.

Struktura - Obdélník v rovině

Je dán minimum a maximum, ze kterého si dopočítáme zbylé body, kterými je definován. Minimum a maximum se zadávají v rovině xy ($z=0$). Nejříve nalezneme bod $Q = [x_{\min}, y_{\max}]$. Poté vektory p a q. Vektor p je rovný

$$p = \min - Q, \text{ q je } q = \max - Q. \text{ Normála obelnu je rovna } \vec{n} = \vec{q} \times \vec{p}.$$

Jelikož při počítání průsečíku počítáme vlastně průsečík s rovinou (s předpisem $a \cdot x + b \cdot y + c \cdot z + d = 0$) potřebujeme znát parametr d , ten se vypočte podle vzorce $d = -\vec{n} \cdot Q$. Poté dosadíme hodnoty a získáme parametr t , $t = \frac{-\vec{n} \cdot X_A + d}{\vec{n} \cdot \vec{s}}$. Pokud je $\vec{n} \cdot \vec{s}$ menší nebo rovno nule pak průsečík s rovinou neexistuje, pokud je větší musíme ještě zkontrolovat zda paprsek protnul obdélník. Vektor b je roven $\vec{b} = \text{Prusecik} - Q$, poté vypočteme s a r . $s = \frac{\vec{p} \cdot \vec{b}}{\vec{p}^T \cdot \vec{p}}$, $r = \frac{\vec{q} \cdot \vec{b}}{\vec{q}^T \cdot \vec{q}}$. Pokud jsou s i r v rozmezí od nuly do jedné, pak paprsek protl obdélník.

Translace obdélníku: K pozici podlahy přičteme o kolik chceme posunout. Po posunutí musíme změnit i vektory p a q a normálu.

Rotace obdélníku: Buď souřadnice pozice přenásobíme rotační maticí, nebo vypočítáme podle vzorečku. Po rotaci musíme změnit vektory p a q a normálu.

Pro rozlišení podlahy je aplikován **šachovnicový vzor**: Musíme určit v jaké vzdálenosti jsme. Tu určíme následovně: vypočítáme $\vec{pr} = B - Q$, kde $B = [\max.x, \min.y]$. Poté vypočítáme $x = \frac{p \cdot pr}{p \cdot p}$, $y = \frac{q \cdot pr}{q \cdot q}$. Poté určíme hodnotu $xx = (\text{Math.Floor}(x * 100 / (100 / M)) + \text{Math.Floor}(y * 100 / (100 / N))) \% 2$. M a N udává počet kostiček v obdélníku. Funkce Math.Floor zaokrouhluje na nejbližší celé číslo menší než zadaná hodnota.

Struktura - Kvádr

Zadáno je minimum a maximum kvádru. Z toho vypočítám zbylé body (př. $c = \text{new Bod}(\max.X, \max.Y, \min.Z)$). Z těchto

bodů pak určí jednotlivé stěny kvádru (př. obdelnik1 = [new Obdelnik](#)(min, c)) .

Průsečík s kvádrem: Výpočet průsečíku se počítá pro všechny obdélníky. Tam kde vyjde nejmenší t, tak pro to t je průsečík. Výpočet průsečíku s obdélníkem, normála atd. viz Obdélník v rovině.

Struktura - Elipsoid

Elipsoid je zadán koeficienty a,b,c v bodě 0,0,0.

Translace elipsoidu: Pouze přičtu o kolik se má posunout ke stávající pozici středu.

Je dána matice C. $C[1,1] = b^2 \cdot c^2$, $C[2,2] = a^2 \cdot c^2$, $C[3,3] = a^2 \cdot b^2$, $C[4,4] = -a^2 \cdot b^2 \cdot c^2$ všude jinde je nula. Poté vypočítáme koeficienty $a = \vec{u}^T \cdot C \cdot \vec{u}$, $b = 2 \cdot \vec{u}^T \cdot C \cdot (A - S)$, $c = (A - S)^T \cdot C \cdot (A - S)$, kde u je směrový vektor který má homogení souřadnici rovnou 0, A pozice odkud vycházel paprsek, S střed elipsoidu. Pokud $b^2 - 4ac$ je větší než 0 pak existuje průsečík. Parametr t se vypočítá takto $t_1 = (-b - \sqrt{d}) / (2 \cdot a)$. Parametr $t_2 = (-b + \sqrt{d}) / (2 \cdot a)$. Ten který je menší, ten použijí.

Výpočet normály: $\vec{n} = [(P_x - X_{sx})/a^2 \quad (P_y - X_{sy})/b^2 \quad (P_z - X_{sz})/c^2]$. X_s je pozice středu, a,b,c jsou osy elipsoidu a P je bod průsečíku.

Struktura - Součet objektů

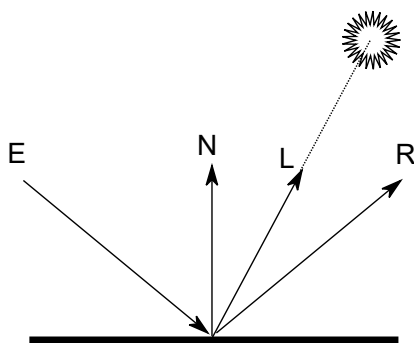
Sečtením dvou těles vznikne jedno těleso. Musíme hlídat parametry t1 a t2. Tělesa můžou být navzájem různě posunutá tedy musíme kontrolovat parametry t1 a t2 a vracet interval odkud dokud jsou.

Struktura - Rozdíl objektů

Zde zase existuje spousta případů jak mohou tělesa být. Proto zase musíme kontrolovat parametry t1 a t2.

Vytvoření paprsků

Potřebujeme získat levý horní roh. Postup je následující: Získáme bod S = poziceKamery + směr kamery. Vypočteme $h = 2 \cdot \tan(\text{fovy})$, $w = (h \cdot \text{width}) / \text{height}$. Fovy (field of view) je zadáno při vytvoření kamery. Width a height jsou rozměry okna. Bod 0,0 na plátně získáme takto

Obrázek 1: Vektory pro počítání Phongovo stínování.

$pocatek = S + (((0.5 \cdot h) \cdot \text{Camera.up}) + ((-0.5 \cdot w) \cdot \text{Camera.right}))$. Zjištění bodu na jakém jsme, tedy pixelu se vypočítá takto $pixel = pocatek + j \cdot dx \cdot \text{Camera.right} - i \cdot (dy \cdot \text{Camera.up})$.

$dx = w / \text{width}$, $dy = h / \text{height}$ kde i a j jsou čísla dvou for cyklu ve kterých probíhá raytracing.

Směrový vektor aktuálního paprsku se vypočítá odečtením bodů

$směrový\ vektor = pixel - \text{poziceKamery}$. Tímto máme dostatek parametrů pro vytvoření paprsku se směrovým vektorem a počátkem v počátku kamery.

Phongovo stínování

Phongovo stínování počítám tak, že vytvořím paprsek do světla(na obrázku *Obrázek 1* vektor L) a zjistím normálu v průsečíku(Záleží na objektu). Difúzní složka se pak rovná s $I_D = N \cdot L$. Pro spekulární složku zjistím paprsek, který se odrazí v bodě průsečíku (R). Tento vektor vypočítám následovně: $R = (2 \cdot (E \times N)) \times N + E$. Pro vypočítání spekulární složky, vektor odrazu skalárně vynásobím se směrovým vektorem paprsku, který směřuje ke světlu $L \cdot R$. Pokud je výsledek menší než nula vynásobím ho -1. Pokud je větší než nula pak mu nastavím hodnotu nula. Poté výsledek umocním (např na 100) a výsledný koeficient je rovný spekulární složce $I_S = (L \cdot R)^n$. Výsledná barva je pak rovna $B = I_d \cdot C + I_s$, kde C je barva objektu.

Zrcadlení

Vektor použitý pro zrcadlení používám ten co se vypočetl při výpočtu spekulární složky u Phongu. Pouze vynásobím -1. Zrcadlení se počítá pouze pokud má těleso ks nenulové a pouze pokud existuje průsečík s paprskem odrazení. Z vektoru odrazu a průsečíku vytvořím paprsek. Poté rekurzivně zavolám metodu na výpočet barvy. Výsledná barva pro odražený paprsek je pak $B = kS \cdot R$, kde kS udává jak moc těleso odráží a R je barva na kterou paprsek narazil.

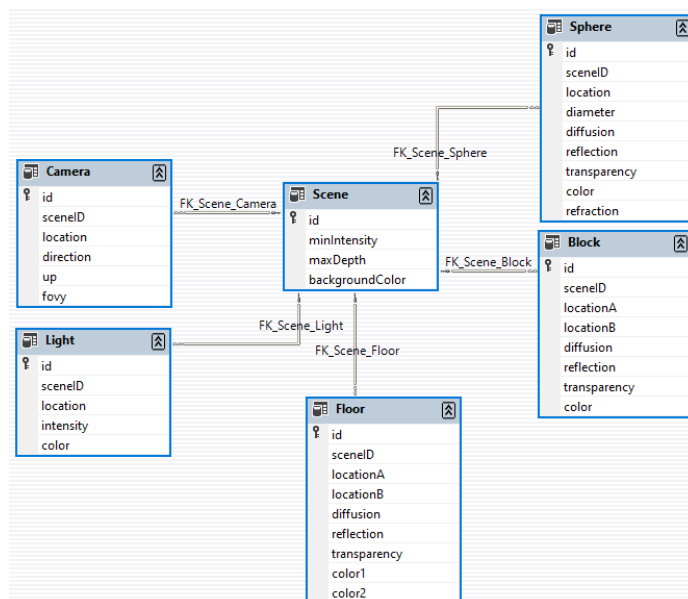
Průhlednost

Vektor směru se vypočítá následovně: Vypočítá se jako $\cos(\theta_1) = -u \cdot N$. U $\cos(\theta_1)$ musíme změnit směr normály podle toho jestli jsme v tělese(-1*normála) nebo ne. $\cos(\theta_2) = \sqrt{1 - \left(\frac{n_2}{n_1}\right)^2 \cdot (1 - \cos^2(\theta_1))}$. Pak

výsledný vektor je $t = \frac{n_1}{n_2} \cdot l + \frac{n_1}{n_2} \cdot \cos(\theta_1) \cdot N - \cos(\theta_2) \cdot N$. Poté zjistím zda existuje průsečík s paprskem se směrovým vektorem t s počátkem v průsečíku. Pokud existuje průsečík a těleso je průhledné pak rekurzivně zavolám metodu pro zjištění barvy. Výsledná barva pro paprsek, který prošel objektem je pak $B = kT \cdot Q$, kde kT udává jak moc je těleso průhledné a Q je barva na kterou paprsek narazil.

5. Databáze programu

Aby byl program schopen ukládat přednastavené scény a poté je případně i nahrát, byl program doplněn o databázi typu *Dataset*. Tato databáze umožňuje procházení dat, kde je možné použít filtry pro jednoduché nalezení požadovaných dat. V programu je definována databáze pomocí designeru, který umožňuje snadné vytvoření požadované struktury. Struktura je navíc generována a vytváří možnost programově procházet danou databázi. Výsledná databáze je vidět na obrázku *Obrázek 2*.

Obrázek 2: Dataset databáze

Prozatím databáze podporuje pouze objekty scény, kamery, světla, podlahy, koule a kvádrů. Ostatní popisované struktury nejsou v databázi implementovány. Program je schopný načíst soubor pojmenovaný *database.xml* a uložený ve složce s programem. Pro práci s databází slouží soubory *DatabaseHandler* a *Parser*. *DatabaseHandler* slouží přímo pro práci s *Dataset* objektem. Umožňuje načtení a uložení databáze uloženého jako *.xml* soubor a vytvoření testovací scény. Zároveň obsahuje podporující třídu *DataTableHelper*, která k uložení a načtení dále podporuje zobrazení celé tabulky či datasetu.

Parser je třída, která je využita pro vytvoření objektu scény, se kterým dále pracuje renderer. Objekt je vytvořen na základě datasetu, který je mu předán, a prochází jednotlivé tabulky a přidává nalezené objekty do scény.

6. Render scény

Rendering scény je podle uvedeného algoritmu výše. Pro zobrazení je pro každý pixel vypočtena výsledná vystínovaná barva. Po výpočtu všech pixelů je výsledek zobrazen v okně, které podporuje výsledek uložit ve formátu *.PNG* na disk.

7. Uživatelský manuál

Pro spuštění přeložené verze je potřeba, aby na počítači byl nainstalován .NET. Program je možno spustit poklikáním na ikonu RayTracer.exe. Příložený soubor *database.xml* slouží jako databáze scény. Program je nastavený tak, aby tento soubor načetl a zobrazil načtenou scénu. Vhodnou úpravou je možno pozměnit scénu. Prozatím program podporuje načtení pouze objektů: *Scene*, *Camera*, *Light*, *Sphere*, *Block*, *Floor*. Veškerý předpis je možno získat z dokumentace nebo prostudováním souboru *database.xml*, ve kterém je uveden i popis databáze.

1. Odkazy

[1] Sledování paprsku.[online]. [cit. 2020-04-13] Dostupné z:

http://cs.wikipedia.org/wiki/Sledov%C3%A1n%C3%AD_paprsku

[2] Phongovo stínování.[online]. [cit. 2020-04-13] Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Phongovo_st%C3%ADnov%C3%A1n%C3%AD

[3] Ray tracing (graphics).[online]. [cit. 2020-04-13] Dostupné z: [http://en.wikipedia.org/wiki/Ray_tracing_\(graphics\)#Example](http://en.wikipedia.org/wiki/Ray_tracing_(graphics)#Example)